

**Ilmiy amaliy
jurnal
№ 5 (7)
2026**

**YANGI
O'ZBEKISTON
IQTISODIYOTI**

“YANGI O‘ZBEKISTON IQTISODIYOTI” *jurnali* 5-son 2026 yil

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**MIRZO ULUG‘BEK NOMIDAGI
O‘ZBEKISTON MILLIY UNIVERSITETI**

YANGI O‘ZBEKISTON IQTISODIYOTI

5

ISBN 978-9943-5256-3-4

Toshkent – 2026

MUNDARIJA

Minojiddinov A.A. Meva-sabzavot tarmog‘i korxonalarini boshqarishda tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlarni takomillashtirish yo‘llari	8
Mirzayev A.T., Dilnozaxon M. O‘zbekistonda turizm marketingi samaradorligini baholash va uni takomillashtirishning integratsiyalashgan mexanizmi.....	12
Shavkatov A.Sh. O‘zbekistonda kichik biznes rivojlanishining institutsional va makroiqtisodiy asoslari.....	16
Махаммаджанов М.М. Инновационная трансформация банковского сектора Узбекистана: общесистемные тенденции и финансовые результаты.....	20
Sativaldiyeva G.X. IFRS 16 “Ijara” xalqaro standartiga muvofiq ijara hisobidagi o‘zgarishlar.....	24
Ismailov X.M. Aloqa korxonalari moliyaviy barqarorligini ta‘minlash metodologiyasini takomillashtirish masalalari.....	28
Yusubov I.I. Mintaqada iqtisodiyotni barqarorlashtirishda raqamli xizmatlarning rivojlanishi.....	32
Saidaxmedov N.X. Paxta-to‘qimachilik klasterlari faoiyatini shakllanishi va rivojlanishining zamonaviy nazariyalari.....	35
Istamqulov D.Q., Danyarova F.B. Milliy iqtisodiyotga xorijiy investitsiyalarni jalb qilishni takomillashtirish yo‘llari.....	40
Aipova I.I. Resurs samaradorligini baholashning nazariy usullari va ko‘rsatkichlari.....	43
Mirzaraximova A.A. Tijorat banklari tomonidan aloqa sohasini moliyalashtirish samaradorligini oshirish yo‘llari.....	49
Xalimirzaev A.A. Yer va suv resurslaridan samarali foydalanishda hududiy ixtisoslashuvning ahamiyati va iqtisodiy samaradorligi.....	53
Sidikov Z.A. Sirdaryo viloyatida sanoatlashtirish jarayonining hududiy ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishga ta‘siri.....	59
Usmanova N.Y. Raqamli iqtisodiyotda menejment qarorlarini qabul qilishda innovatsion texnologiyalarning roli.....	63
Ergashev R.X., Rajabaliyeva I.A. Transport-logistika infratuzilmasini raqamli texnologiyalar asosida rivojlantirish va uning samaradorligini oshirish.....	67
Raximova D.S. Barqaror restoran amaliyotlari: oziq-ovqat chiqindilarini kamaytirish va qayta ishlashning innovatsion yondashuvlari.....	70
Narzullayeva X.A. Investitsiya muhiti jozibadorligini oshirishning xalqaro tajribalari.....	76
Muxitdinov Sh.Z. Kichik agrobiznes subyektlarida mahsulotlar eksportini rivojlantirishga ta‘sir etuvchi omillar.....	84
No‘monov O.O‘. Agrotadbirkorlik subyektlarining eksport salohiyatiga ta‘sir etuvchi makroiqtisodiy va mikroiqtisodiy omillarni kompleks baholash.....	88
Yeshimbetov U.X. O‘zbekistonda qishloq xo‘jaligini barqaror rivojlantirishda tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlarini takomillashtirish.....	92
Raximova K.N. Tadbirkorlik sharoitida yashil biznesni tashkil etish va rivojlantirishining o‘ziga xos xususiyatlari	97
Хошимов П.З., Тўрахожайев Х.Х. Ислоний банкларнинг ишлаш тамойиллари ва ислон молия тизимининг Ўзбекистон иқтисодиётига таъбиқи.....	100
Sattarov R.A. An integrated methodological framework for evaluating and forecasting interregional economic cooperation: an input-output approach (evidence from Uzbekistan).....	107
Farmanov J.Z. Mintaqada asalarichilik ekotizimining tamoyillari va ekologik-geografik xususiyatlarini takomillashtirish	111
Qurbonov A.B. Janubiy iqtisodiy rayonda qishloq xo‘jaligi orxonlarining tarkibiy o‘zgarishi va agrar kooperatsiyani rivojlantirish yo‘nalishlari.....	114
Тоштемиров Т.Т. Ўзбекистонда кичик тадбиркорлик субъектлари фаолиятини кенгайтиришда солиқ механизмларидан фойдаланиш масалалари.....	119
Arziyev M.A. O‘zbekiston iqtisodiyotini transformatsiyalash sharoitida oilaviy tadbirkorlikni rivojlantirishning ustuvor yo‘nalishlari.....	122
Maxkamova S.Sh. Ekologik innovatsiyalar orqali yerni oqilona boshqarishning tashkiliy va iqtisodiy mexanizmini takomillashtirish.....	127
Olimova N.X. Yashil moliyalashtirishning rivojlanish tendensiyalari hamda hozirgi amaliyoti: milliy kontekst	137
Zaylobitdinova H.X. Davlat oliy ta‘lim muassasalarining tijorat faoliyatini samarali boshqarish strategiyalari.....	141
Komilov A.I. Evolution of the catering industry in the context of digital technologies.....	145

“YANGI O‘ZBEKISTON IQTISODIYOTI” *jurnali* 5-son 2026 yil

Sotvoldiyev N.N. Mamlakatimizda yashil iqtisodiyotni rivojlantirishda mehnat bozoriga ta'sir etuvchi omillar.....	149
O'rinov A.A. Sanoat tarmoqlarining investitsion imkoniyatlarini barqarorlik indikatorlari asosida boshqarish mexanizmlari.....	154
Ahmadaliyeva R.A. O'zbekistonda xufyona iqtisodiyotga qarshi kurashish samaradorligi.....	158
Uzganbayeva D.T., Alimova Sh.F. The role of investment strategies in transforming small business entities into large corporate structures.....	162
Goziyev M.Sh., Abdufattoyeva M. Sun'iy intellekt asosida iqtisodiy qarorlar qabul qilish samaradorligini oshirish.....	167
Qobilov H., Uzganbayeva D.T. O'zbekiston iqtisodiyotida xususiy tadbirkorlikning ro'li: so'nggi yillardagi islohotlar sharoitida iqtisodiy o'sish va bandlikka qo'shayotgan hissi.....	170
Sotiboldiyeva R., Uzganbayeva D.T. O'zbekistonda xotin-qizlar tadbirkorligini rivojlantirishda moliyaviy qo'llab-quvvatlash mexanizmlarining ahamiyati.....	174
Маматкулов З.Ш. Хизмат кўрсатиш фаолиятининг шакллантириш ва бошқаришда хориж тажрибаларидан самарали фойдаланишнинг инновацион йўналишлари.....	179
Shamsiddinov P., Uzganbayeva D.T. Iqtisodiyotning raqamlashtirishning afzaliklari va uning oqibatlari.....	185
Qosimov A.S. Jizzax viloyati mahallalarining qayta nomlanishi va demografik jarayonlar va iqtisodiy samaradorlik ko'rsatkichlari.....	189
Qodirov A., Tulaganov E.J., Berdimurodov U.S. Inson kapitalini kapitalizatsiya qilish va samaradorligini oshirish.....	192
Saidkarimova M.I., Sobirov O.A. Sanoat korxonalarining raqobatbardoshligini oshirish yo'llari.....	199
Saidova M.J. Sanoat transformatsiyasi sharoitida kichik biznes va tadbirkorlikning o'rni (Andijon viloyati misolida)	203
Юсупов А.С., Пардаев Х.Ф. Динамическое управление международным портфелем акций: механизмы ребалансировки и преимущества глобальной диверсификации в условиях волатильности валютных рынков.....	206
Burxonov J.X., Soliyev I.I. Mehnat bozorini tartibga solishda innovatsion yondashuvlarning xorij tajribasi tahlili.....	213
Xaitbaev J.O. Mintaqa iqtisodiyotini barqarorligini ta'minlashda suv resurslaridan foydalanishning ko'p omilli ekonometrik modellari.....	217
Saidov U.S. Kichik tadbirkorlik subyektlarida ekologik innovatsiyalarni rag'batlantirishning moliyaviy yo'nalishlari.....	221
Nurmaxanmadov N.B. Iqtisodiyotning ekologiyaga ta'sir moyilligining oshib borishi muammosi.....	224
Xudayberdiyev K. Davlat xaridlarida elektron platformalar faoliyatini optimallashtirishda sun'iy intellektga asoslangan moderatsiya mexanizmlarining roli.....	230
Xolxo'jayev E.G'. Davlat xaridini tashkil etishda elektron savdolardan foydalanish samaradorligi hamda imkoniyatlari tahlili.	234
Rustamova F.A. Qishloq joylarda tadbirkorlik subyektlarining iqtisodiy samaradorligini baholash va uni oshirishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlari.....	238
Ikromov A. Iqtisodiy jarayonlarni ekonometrik modellashtirishda integro-differensial tenglamalarning o'rni va ularni tadqiq etish.....	241
Sarimsakov B.R., Usmonov J.Q. Xorijiy mamlakatlarda inson kapitalidan qishloq xo'jaligi ishlab chiqarishida samarali foydalanish tajribalari.....	245
Maraimov I.R. O'zbekistonda kambag'allikni kamaytirish va aholi turmush farovonligini oshirish.....	251
Yusupov Sh.B. Xorazm viloyatida sanoat korxonalarining iqtisodiy samaradorligini baholash va oshirish yo'llari: 2020–2025 yillar tahlili va 2030 yilga prognoz.....	256
Chintemirova D.Sh. Hududlar kesimida kichik biznes va xususiy tadbirkorlik faoliyatining rivojlanish tendensiyalari.....	260
Xusanova Z.R. Ayollar tadbirkorligini rivojlantirishning samaradorlik ko'rsatkichlari va unga ta'sir ko'rsatuvchi omillar.....	265
Tajiboyev S.O., Gulimboyev S.I. Moliyaviy siyosatning investitsiya muhitiga ta'siri.....	270
Tajiboyev S.O. G'aznachilikda to'lovlarni amalga oshirish.....	275
Xaydarov M., Baxtiyorov I. Innovatsion iqtisodiyot g'oyalari va ularni oliy ta'lim tizimi orqali qo'llashning nazariy asoslari.....	279
Ким Т.В., «Зарубежный опыт развития циркулярной экономики и её роль в формировании ресурсосберегающей модели экономического развития».....	286

“YANGI O‘ZBEKISTON IQTISODIYOTI” *jurnali* 5-son 2026 yil

Saydullayeva R.U. Analysis of financial efficiency and profitability in the green economy: the role of IAS and IFRS standards.....	292
Galatov A.A., Karimova G.A. O‘zbekistonda Islomiy moliyaviy xizmatlar ko‘rsatuvchi nobank tashkilotlar faoliyati va strategik boshqaruv tizimining tahlili.....	296
Tursunov F.U. Oliy ta‘lim sifati monitoringini takomillashtirish mexanizmlarini rivojlantirishning zamonaviy yondashuvlari... ..	300
Yakhshiboev R.E. Retrieval-augmented generative AI for smart learning content.....	303
Ergashev S.A. Sanoat korxonalarini barqaror rivojlantirish mexanizmlarini takomillashtirish: ilmiy-nazariy va amaliy asoslar.....	307
Абдуллаева Р.Ғ., Тажибаева Н.Ф. Ўзбекистон иқтисодиётида инвестицияларнинг устувор йўналишлари ва ривожланиш истиқболлари.....	311
Sayfullayev J. Why organizations struggle to implement green management practices: key barriers and practical solutions.....	316
Sirojiddinov K.I. Korxonaning raqobatbardoshligini baholash usullari.....	319
Ibraximov X.S. Mintaqalarda tadbirkorlik muhitini shakllantirishda kichik biznesni davlat tomonidan qo‘llab-quvvatlashning o‘rni va mexanizmlari.....	324
Tajibayev K.Q. Farg‘ona vodiysida kichik biznes sub’ektlari raqobatbardoshligini oshirishning metodologik asoslari.....	328
Abdulxakimov Z.T. Barqaror rivojlanish evolyusiyasi va tarkibiy qismlari masalalari.....	332
Pazilidinov M.M. Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirishda xorijiy mamlakatlarning raqamlashtirish tajribasi.....	337
Жураева М.З., Ахмедов Р.М. Экосистема применения системного подхода в менеджменте транспортной инфраструктуры.....	341
Ахмедов Р.М. Основные требования к разработке системного подхода в менеджменте дорожного хозяйства Республики Узбекистан.....	348
Mamasiddiqova F.X. Qishloq xo‘jaligida mahallalar ixtisosligi: nazariy asoslar, regional tahlil va rivojlantirish istiqbollari.....	353
To‘rayev A.A. Mehnat bozorini texnologik transformatsiyalash sharoitida ishchi kuchi raqobatbardoshligini oshirish mexanizmlari.	358
Солиев И.И. Концептуальные основы институциональной автономии вузов в условиях модернизации системы образования Узбекистана.....	362
Xasanov S.Q. Sanoat korxonalarini rivojlantirishda modernizatsiya va klaster yondashuvining o‘rni.....	365
Murodov A. Aholining real pul daromadlarini va xarid qobiliyatini oshirishning nazariy asoslari.....	369
Карабаев Р.З. Искусственный интеллект в цифровой экономике Узбекистана.....	374
Rasulova Sh.A. Bozor iqtisodiyotida monopoliyaning mohiyati, shakllari va uning O‘zbekiston iqtisodiyotiga ta‘siri.....	378
Salimov A.F., Rasulova Sh.A. Bozor muvozanati va unga ta‘sir ko‘rsatuvchi omillar.....	381
Sattarova G.X. O‘zbekiston logistika bozorida yuk tashish xavflarini sug‘urta orqali kamaytirishning iqtisodiy samaradorligi.....	385
Муродхўжаева Ф.М. Маҳаллий саноатни шакллантиришда кластер ёндашуви ва 2030 йилгача трансформациянинг прогноз параметрлари (Наманган вилояти мисолида).....	389
Yoqubjonov R.R. Kichik biznes mahsulotlari raqobatbardoshligini oshirishda innovatsion yondashuvlar.....	396
Nasritdinov B.X. Risklarni integral baholash kichik biznesda moslashuvchan boshqaruv tizimi asbobi sifatida	400
Abdurazzoqov H.A. O‘zbekistonda yashil iqtisodiyotga o‘tish jarayonining hozirgi holati va tendentsiyalari.....	406
Turgunov M.M., Soliyev I.I. Milliy innovatsion tizim samaradorligini oshirishning strategik yo‘nalishlari.....	411
Kuzimuratova D.M. O‘zbekiston Respublikasida tijorat banklarining investitsiya faoliyatini rivojlantirish va takomillashtirish.....	414
Soyibjonov I.S. Kichik biznes va tadbirkorlik subyektlarini yashil iqtisodiyot tamoyillari asosida rivojlantirish.....	419
Axmadjanov I.I. Shaharlar va shahar aglomeratsiyalari mintaqalar va mamlakatlar ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishining drayveri.....	423
Odinayev G‘.J. Nogironligi bo‘lgan aholi qatlamini strategik sohalarda band qilish loyihalari.....	427
Abduvahobov V.B. Jinoiy daromadlarni legallashtirishga qarshi kurashishning global standartlari va O‘zbekiston tajribasi: kompleks tahlil.....	430
Қўзиева Н.Н. Билвосита солиқларнинг шаклланиши ва ривожланиб бориши.....	435

O‘ZBEKISTONDA KAMBAG‘ALLIKNI KAMAYTIRISH VA AHOLI TURMUSH FAROVONLIGINI OSHIRISH

**СОКРАЩЕНИЕ БЕДНОСТИ И ПОВЫШЕНИЕ БЛАГОСОСТОЯНИЯ НАСЕЛЕНИЯ
УЗБЕКИСТАНА**

**REDUCING POVERTY AND INCREASING THE WELFARE OF THE POPULATION IN
UZBEKISTAN**

Maraimov Ilxomjon Rajabboyevich
O‘zMU Moliya va kredit kafedrası dotsent v.v.b.

Annotatsiya

Mazkur maqolada O‘zbekistonda kambag‘allikni kamaytirish va aholi turmush farovonligini oshirishning nazariy-uslubiy asoslari tadqiq etilgan. Shuningdek, mamlakatda kambag‘allikni qisqartirish bo‘yicha amalga oshirilayotgan davlat siyosati, ijtimoiy himoya mexanizmlari hamda aholi bandligini ta‘minlashga qaratilgan dasturlar tahlil qilingan. Tadqiqot davomida kambag‘allikka ta‘sir etuvchi asosiy omillar aniqlanib, ularni kamaytirishning zamonaviy ilmiy-uslubiy yondashuvlari ishlab chiqilgan. Maqolada raqamli iqtisodiyot, moliyaviy inklyuziya, tadbirkorlikni qo‘llab-quvvatlash hamda maqsadli ijtimoiy yordam tizimini rivojlantirish orqali aholi farovonligini oshirish bo‘yicha ilmiy-amaliy takliflar berilgan.

Kalit so‘zlar: kambag‘allik, aholi farovonligi, ijtimoiy himoya, bandlik, raqamli iqtisodiyot, iqtisodiy o‘rish.

В данной статье изучаются теоретические и методологические основы сокращения бедности и повышения благосостояния населения в Узбекистане. Также анализируются государственная политика, механизмы социальной защиты и программы, направленные на обеспечение занятости населения и реализуемые в стране для сокращения бедности. В ходе исследования были выявлены основные факторы, влияющие на бедность, и разработаны современные научно-методические подходы к её сокращению. В статье представлены научно-практические предложения по повышению благосостояния населения посредством развития цифровой экономики, финансовой инклюзии, поддержки предпринимательства и целевой системы социальной помощи.

Ключевые слова: бедность, благосостояние населения, социальная защита, занятость, цифровая экономика, экономический рост.

This article studies the theoretical and methodological foundations of poverty reduction and improving the well-being of the population in Uzbekistan. It also analyzes the state policy, social protection mechanisms, and programs aimed at ensuring employment of the population implemented in the country to reduce poverty. During the study, the main factors affecting poverty were identified and modern scientific and methodological approaches to their reduction were developed. The article provides scientific and practical proposals for improving the well-being of the population through the development of the digital economy, financial inclusion, entrepreneurship support, and a targeted social assistance system.

Key words: poverty, well-being of the population, social protection, employment, digital economy, economic growth.

Bugungi global iqtisodiy sharoitda kambag‘allikni kamaytirish va aholi turmush farovonligini oshirish dunyo mamlakatlari oldidagi eng dolzarb ijtimoiy-iqtisodiy vazifalardan biri hisoblanadi. Jahon banki ma‘lumotlariga ko‘ra, “iqtisodiy beqarorlik, inflyatsiya, oziq-ovqat xavfsizligi

muammolari hamda mehnat bozoridagi o‘zgarishlar aholi real daromadlariga salbiy ta’sir ko‘rsatmoqda” [1]. Shu sababli kambag‘allikni qisqartirish barqaror ijtimoiy rivojlanishning muhim omiliga aylanmoqda.

Kambag‘allik insonning minimal yashash standartlarini ta’minlash uchun yetarli iqtisodiy resurslarga ega emasligi bilan tavsiflanadi. Zamonaviy yondashuvlarda u nafaqat daromad yetishmovchiligi, balki ta’lim, sog‘liqni saqlash, uy-joy va ijtimoiy xizmatlardan foydalanish imkoniyatlarining cheklanganligi bilan ham izohlanadi. Shu jihatdan kambag‘allik multidimensional iqtisodiy kategoriya sifatida qaraladi.

O‘zbekistonda ham kambag‘allikni qisqartirish davlat siyosatining ustuvor yo‘nalishiga aylangan. Mamlakat taraqqiyotining 2030-yilgacha mo‘ljallangan ustuvor yo‘nalishlari doirasida islohotlarni izchil davom ettirish va yangi bosqichga olib chiqishning qo‘shimcha chora-tadbirlari to‘g‘risida strategiyasida aholi daromadlarini oshirish, yangi ish o‘rinlari yaratish, kambag‘allikni kamaytirish va ijtimoiy himoya tizimini kuchaytirish bo‘yicha muhim vazifalar belgilangan [2].

Shu bilan birga, hududiy tafovutlar, inflyatsiya bosimi, mehnat bozori muammolari va daromadlar nomutanosibligi kambag‘allikni qisqartirish mexanizmlarini takomillashtirish zaruratini yuzaga keltirmoqda.

Mazkur maqolaning maqsadi O‘zbekistonda kambag‘allikni kamaytirish va aholi turmush farovonligini oshirishning ilmiy-uslubiy yondashuvlarini takomillashtirish bo‘yicha nazariy va amaliy tavsiyalar ishlab chiqishdan iborat.

Tadqiqotning vazifalari:

- kambag‘allik va aholi farovonligining nazariy asoslarini o‘rganish;
- O‘zbekistonda kambag‘allik darajasi dinamikasini tahlil qilish;
- kambag‘allikka ta’sir etuvchi omillarni aniqlash;
- zamonaviy mexanizmlarni ishlab chiqish;
- ilmiy-uslubiy taklif va tavsiyalar ishlab chiqish.

Ushbu vazifalardan kelib chiqib 1-o‘rinda foydalanilgan adabiyotlar tahlilini ko‘rib chiqamiz. Kambag‘allikni kamaytirish va aholi turmush farovonligini oshirish masalalari iqtisodiyot fanida keng o‘rganilgan bo‘lib, bu borada turli nazariy va amaliy yondashuvlar shakllangan. Xususan, Amartya Sen – “kambag‘allikni faqat daromad yetishmovchiligi emas, balki inson imkoniyatlarining cheklanishi” [3] sifatida talqin qiladi. Uning “capability approach” yondashuviga ko‘ra, rivojlanish insonning ta’lim olish, sog‘lom yashash, mehnat qilish va jamiyatda faol ishtirok etish imkoniyatlarini kengaytirish bilan bog‘liqdir. Mazkur yondashuv kambag‘allikni ko‘p o‘lchovli hodisa sifatida baholash uchun muhim nazariy asos hisoblanadi.

BMT Taraqqiyot dasturi tomonidan ishlab chiqilgan Inson taraqqiyoti indeksi (HDI) aholi farovonligini baholashda muhim metodologik asos hisoblanadi [4]. Mazkur indeks daromad bilan bir qatorda ta’lim va umr ko‘rish davomiyligini ham qamrab oladi. Shu sababli kambag‘allik va tengsizlikni baholashda qo‘shimcha ko‘rsatkichlardan foydalanish zarur hisoblanadi.

Adabiyotlar tahlili shuni ko‘rsatadiki, kambag‘allikni kamaytirishda iqtisodiy o‘sish, ijtimoiy himoya, ta’lim, sog‘liqni saqlash, moliyaviy inklyuziya va raqamli xizmatlarni kompleks rivojlantirish muhim ahamiyat kasb etadi. Shu sababli O‘zbekiston sharoitida kambag‘allikni kamaytirishning ilmiy-uslubiy yondashuvlarini takomillashtirishda ko‘p o‘lchovli baholash va manzilli ijtimoiy yordam mexanizmlarini uyg‘unlashtirish zarur hisoblanadi.

Mazkur tadqiqotda kambag‘allikni kamaytirish va aholi turmush farovonligini oshirishga ta’sir etuvchi omillarni aniqlash hamda ularning o‘zaro bog‘liqligini baholash uchun kompleks ilmiy yondashuvlardan foydalanildi. Tadqiqot jarayonida nazariy, statistik, qiyosiy va tahliliy usullar qo‘llanildi.

O‘zbekistonda kambag‘allikni qisqartirish borasidagi islohotlar natijasida so‘nggi yillarda sezilarli ijobiy siljishlar qayd etildi. Tadqiqot natijasida aniqlangan asosiy ko‘rsatkichlar quyidagi 1-jadvalda jamlangan:

O‘zbekistonda kambag‘allik va aholi farovonligi dinamikasi (2021–2025) [5]

Ko‘rsatkichlar	2021	2022	2023	2024	2025*
Kambag‘allik darajasi (%)	17,0	14,1	11,0	8,9	5,8
Minimal iste‘mol xarajatlari (MIX), bir oyga (so‘m)	440 ming	498 ming	567 ming	648 ming	669 ming
Real daromadlar o‘sishi (%)	12,1	9,9	4,6	10,2	11,5
MPI (ko‘p o‘lchovli kambag‘allik indeksi)	0,11	0,09	0,07	0,05	0,03

Jadval ma’lumotlaridan ko‘rinib turibdiki, O‘zbekistonda so‘nggi yillarda kambag‘allik darajasining barqaror pasayish tendensiyasi kuzatilmoqda. Xususan, 2021-yilda kambag‘allik darajasi 17 foizni tashkil etgan bo‘lsa, 2025-yilga kelib ushbu ko‘rsatkich 5,8 foizgacha qisqargan. Mazkur holat mamlakatda amalga oshirilayotgan ijtimoiy-iqtisodiy islohotlar hamda aholini manzilli qo‘llab-quvvatlash mexanizmlarining samaradorligini ko‘rsatadi. Shuningdek, minimal iste‘mol xarajatlari miqdorining oshib borishi aholining minimal yashash standartlarini qayta ko‘rib chiqish va inflyatsion omillarni hisobga olish bilan izohlanadi. 2021-yilda minimal iste‘mol xarajatlari oyiga 440 ming so‘mni tashkil etgan bo‘lsa, 2025-yilda ushbu ko‘rsatkich 669 ming so‘mga yetgan. Real daromadlar o‘sinh sur‘atlari tahlili shuni ko‘rsatadiki, 2023-yilda iqtisodiy omillar ta’sirida o‘sinh sur‘ati 4,6 foizgacha sekinlashgan bo‘lsa-da, 2024–2025-yillarda iqtisodiy faollikning tiklanishi natijasida mazkur ko‘rsatkich mos ravishda 10,2 va 11,5 foizni tashkil etgan. Ko‘p o‘lchovli kambag‘allik indeksi (MPI)ning 2021-yildagi 0,11 darajadan 2025-yilda 0,03 gacha kamayishi ta’lim, sog‘liqni saqlash va ijtimoiy xizmatlardan foydalanish imkoniyatlarining yaxshilanayotganligini anglatadi. Mazkur holat O‘zbekistonda kambag‘allikni kamaytirishga qaratilgan kompleks siyosatning ijobiy natijalarini ifodalaydi buning yana bir misolini quyidagi 2-jadvalda ko‘rishingiz mumkin.

O‘zbekistonda aholi turmush farovonligi va ijtimoiy rivojlanish ko‘rsatkichlari dinamikasi [6]

Ko‘rsatkichlar	2021	2022	2023	2024	2025*
Aholi jon boshiga umumiy daromad (ming so‘m)	14800	17320	20410	24580	27900
Ishsizlik darajasi (%)	9,6	8,9	8,1	7,4	6,8
Bandlik darajasi (%)	66,9	67,8	68,9	69,7	70,5
Gini koeffitsienti	0,329	0,327	0,323	0,318	0,314
Internetdan foydalanuvchilar ulushi (%)	70,4	75,2	79,5	83,7	86,0
Ijtimoiy himoya xarajatlari (YAIMga nisbatan, %)	6,1	6,4	6,8	7,1	7,3

Jadval ma’lumotlari O‘zbekistonda aholi turmush farovonligi ko‘rsatkichlarining so‘nggi yillarda ijobiy dinamikaga ega ekanligini ko‘rsatadi. Xususan, aholi jon boshiga umumiy daromadlarning 2021-yildagi 14,8 mln so‘mdan 2025-yilda 27,9 mln so‘mgacha oshishi aholining iqtisodiy faolligi va daromad manbalari kengayayotganligini anglatadi. Shuningdek, ishsizlik darajasining 9,6 foizdan 6,8 foizgacha kamayishi va bandlik darajasining 70,5 foizgacha oshishi mehnat bozori barqarorligining yaxshilanayotganligini ko‘rsatadi. Bu esa kambag‘allikni kamaytirishning asosiy omillaridan biri hisoblanadi.

Gini koeffitsientining pasayib borishi daromadlar tengsizligi qisqarayotganligini bildiradi. Shu bilan birga, internetdan foydalanuvchilar ulushining ortishi raqamli iqtisodiyotning rivojlanayotganligini hamda aholining zamonaviy xizmatlardan foydalanish imkoniyatlari kengayayotganligini ko‘rsatadi.

So‘nggi yillarda O‘zbekistonda ehtiyojmand axolini manzilli qo‘llab-quvvatlash maqsadida “Temir daftar”, “Ayollar daftari” va “Yoshlar daftari” tizimlari joriy etildi. Mazkur tizimlar kambag‘allikni kamaytirish va aholi turmush farovonligini oshirishning muhim institutsional mexanizmlaridan biri sifatida namoyon bo‘lmoqda. Xususan, “Ayollar daftari” tizimi doirasida 2024-yilning birinchi yarmida qariyb 433 ming nafar xotin-qizlar qamrab olingan bo‘lib, 2023-yilda ular uchun 1,23 trln so‘m mablag‘ yo‘naltirilgan [7]. Mazkur mablag‘lar asosan bandlikni ta’minlash,

Oltinchidan, raqamli iqtisodiyot imkoniyatlaridan samarali foydalanish zarur. Elektron hukumat tizimlari, raqamli bank xizmatlari va onlayn ta’lim platformalarini rivojlantirish orqali aholining iqtisodiy imkoniyatlarini kengaytirish mumkin.

Umuman olganda, yuqoridagi taklif va tavsiyalarning amaliyotga joriy etilishi O‘zbekistonda kambag‘allikni barqaror kamaytirish, aholi turmush farovonligini oshirish hamda uzoq muddatli ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishni ta’minlashga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 16.02.2026 yildagi ”Mamlakat taraqqiyotining 2030-yilgacha mo‘ljallangan ustuvor yo‘nalishlari doirasida islohotlarni izchil davom ettirish va yangi bosqichga olib chiqishning qo‘shimcha chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PF-21-sonli Farmoni.
2. Sen A. Development as Freedom. Oxford: Oxford University Press, 1999.
3. Sachs J. D. The End of Poverty: Economic Possibilities for Our Time. New York: Penguin Press, 2005.
4. Todaro M. P., Smith S. C. Economic Development. 12th edition. Pearson Education, 2015.
5. Alkire S., Foster J. Counting and Multidimensional Poverty Measurement // Journal of Public Economics. 2011. Vol. 95. No. 7–8. P. 476–487.
6. Shodmonov Sh. Sh., G‘afurov U. V. Iqtisodiyot nazariyasi. Toshkent: Iqtisod-Moliya, 2019.
7. Qosimova G. A. O‘zbekistonda kambag‘allikni qisqartirishning institutsional asoslari // Iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar ilmiy elektron jurnali. 2023. №4. B. 112–121.
8. Rasulov A. M. O‘zbekistonda ijtimoiy himoya tizimini rivojlantirish yo‘nalishlari // Moliya va bank ishi elektron ilmiy jurnali. 2022. №3. B. 44–53.
9. Raximov O. X. Raqamli iqtisodiyot sharoitida aholi farovonligini oshirish istiqbollari. Toshkent: Innovatsion rivojlanish nashriyoti, 2022.
10. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 11.09.2023 yildagi “O‘zbekiston — 2030” strategiyasi to‘g‘risida”gi PF–158-sonli Farmoni.